

02.03.2017
2017.08.648

Basınımızın Değerli Üyeleri,

Bildiğiniz gibi son yıllarda; tüm yaşamsal, doğal, tarihi, kültürel, kamusal varlıklarımız; akıl almaz bir ısrar ve hızla, çılgın/ mega diye adlandırılan şov projeleri eşliğinde; devlet garantili kâr ve iş alanı olarak küresel şirketlerin emrine ve ilgisine sunulmaktadır.

Yaşamsal ve kamusal varlıklarımızı; doğal, tarihi ve kültürel değerlerimizin korunması ilkesi çerçevesinde toplum ve kamu yararına uygun olarak değil küresel rant sermayesinin ihtiyaç bildirimine göre değerlendirmeyi kalkınma ve büyümenin temeli olarak kabul eden bu anlayışın son kurbanlarından birisi de Karaköy/Galata/Salıpazarı kıyı bölgesindeki doğal, tarihi ve kültürel mirasımız olmuştur.

İstanbul'un yük ve yolcu taşımacılığı Cenevizler Dönemine kadar dayanan ve yapımına 1892 yılında başlanan Karaköy (Galata) Rıhtımı ve Türkiye Denizcilik İşletmeleri'ne bağlı 'İstanbul Liman İşletmesi' olarak faaliyetin sürdüğü Salı Pazarı Liman Bölgesi, Galata Kulesi, Kılıç Ali Paşa Camii, Tophane Çeşmesi, Nusretiye Camii, Nusretiye Saat Kulesi, Tophane-i Medrese-i Amire Binası, Sokullu Camii gibi eserlerle aynı konumda olup İstanbul silüetinin çok önemli bir parçasıdır.

Mimar Prof. Dr. Rebiî Gorbon tarafından tasarlanan ve 1940'larda inşa edilmiş bulunan erken Cumhuriyet döneminin özgün yapılarından Karaköy Yolcu Salonu'nun, hiçbir önlem alınmadan çevrede deprem etkisi yaratan gece yarısı yıkımından sonra yeniden gündeme gelen ve odamızca dava konusu edilen Galataport projesinin içerdiği fonksiyonlar itibarıyla yarattığı ve yaratacağı tahribat son derece ciddi boyutlara varmış durumdadır.

17 Şubat 2017 günü yıkılan Karaköy Yolcu Salonunun yanı sıra İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 10.01.2001 gün, 12528 sayılı kararıyla korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilip Kurulun 05.03.2015 gün, 3211 sayılı kararıyla koruma grubu I olarak belirlenen, İstanbul İlçesi Kemankeş Mahallesi Kemankeş Caddesi, 112 pafta, 78 ada, 6-7 parsellerdeki Paket Postanesi de yıkım kararı olmadan güçlendirilerek korunmasına dair raporlar bulunmasına rağmen üç cephesinin dış duvarları dışında tamamen yıkılmıştır.

Yine aynı kurulun 05.03.2015 tarih ve 3211 sayılı kararıyla 1.grup korunması gerekli kültür varlığı olarak tescilli, 1910 yılında inşa edilen Çinili Rıhtım Han ve İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 10.01.2001 gün ve 12528 sayılı kararıyla tescilli bulunan 112 pafta, 78 ada, 2 parseldeki Merkez Rıhtım Han da aynı benzer uygulamaya maruz kalmaktadır.

İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun, inşaat uygulamasına yol açan 09.06.2016 tarihli 4459 no'lu kararıyla, 78 Ada 5 parselde yer alan Antrepo-20 yapısının yıkılması dışında tescilli yapıların restorasyon projelerinde söz konusu yapıların korunmasının esas alındığı görülmektedir.

Ancak, İstanbul limanının ihtiyacı olan ofis, yolcu salonu, idare, gümrük gibi kullanışlara göre inşa edilmiş bulunan tarihi yapılar; topluca otel fonksiyonuna dönüştürülmüş ve korunması öngörülen tarihi binaların altına; zeminin dolgu ve çok hassas olduğu bu bölgede, komşu yapıları ve tescilli yapıların fiziksel bütünlüğünü risk altına alan bir biçimde bu otellere hizmet verecek servis alanları mutfak spa otopark vb. gibi bodrum katları inşası öngörülmüştür.

Daha da vahim olarak tarihi Dersaadet rıhtımlarına ek olarak Cruise gemilerin yaşayabilmesi ve tarihi rıhtım yapılarını güçlendirilmesi amacıyla inşa edildiği söylenen ve inşası sırasında ortaya çıkan (kaynağa 10 m mesafede titreşim hızı 10,95 mm/sn, 11 m mesafede 9,96 mm/sn, 20 m mesafede ise 5,48 mm/sn olarak belirtilmiştir.) vibrasyonlar ile proje alanındaki tarihi binaların cephelerinde ve yakın çevrede gözle görünür hasarlar yaratan ek rıhtım yapısı ise "yari

kamusal alan” gibi planlama literatüründe bulunmayan bir tanımlamayla söz konusu otellerin havuz ve dinlenme terası olarak planlanmıştır.

Ayrıca yine Kılıçalipaşa Mahallesi, Amerikan Pazarı Sokak,139 pafta,2498 ada, tescilli 72 ve tescilsiz 73,74 parseller olarak onaylan projelerde; zemin üstü tamamen alışveriş merkezi ve ofis bloklarına ayrılmış, gümrük ve ulaşım dahil tüm liman faaliyetleri bodrum katlara atılmıştır.

Gerek riskli zemin yapısı gerekse liman faaliyetleri ve trafiği açısından kabul edilemez ve plan kararlarına açıkça aykırı olan bu durum başta Mimar Sinan’ın eseri olan Kılıçalı Paşa Camii, Tophane Çeşmesi, Nusretiye Camii ve Nusretiye Saat Kulesi’ni tehdit altına almakta ve Salıpazarı art alanında geri dönüşü mümkün olmayacak zararlara yol açma riskini taşımaktadır.

Bütün bu riskler ve kamu yararı göz önüne alınarak meri imar planına, Anayasanın ilgili maddelerine, ilgili geçmiş kurul kararları ve ilkelerine, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasasına, 3621 sayılı Kıyı Yasasına, Evrensel ve Ulusal Koruma ilkelerine aykırı bulunan; İstanbul 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu’nun **09.06.2016 günlü ve 4459 sayılı, 09.06.2016 günlü ve 4460 sayılı ve 09.06.2016 günlü ve 4462 sayılı sayılı kararları ile devam eden** uygulamaların daha da fazla geri dönüşü olmayan zararlara neden olmaması için; ivedilikle yürütmesinin durdurulması ve **iptali** için yargıya başvurulmuştur. Ancak bu dava; şimdiye kadar rastlanmayan bir hızla, idari yargı tarafından dosyası dahi açılmadan hukuken kabulü mümkün olmayan bir gerekçeyle usul açısından iptal edilmiştir. Bu karar tarafımızdan temyiz edilmiştir.

Sonuç olarak yıllardır, konu ile ilgili meslek odalarının ve ilgili kurumların uyarıları, kurul kararları, açılan davalar, iptal kararları ve bilirkişi raporlarına rağmen 3621 sayılı Kıyı Kanunu’nun kıyılarına ilişkin yapı kısıtlarını ortadan kaldırmak için; kurvaziyer liman kullanışı ve ülkenin imajını üst seviyeye çıkaracak tesisler gibi bilimsel ve hukuki olmayan terimlerle Kıyı Kanunu’na eklenen kurvaziyer liman maddesi kullanılarak hukuka karşı hile ile son derece önemli kamusal bir alan yoğun bir yapılaşmaya açılmış ve uygulamayla birlikte yıllardır uyardığımız riskler ortaya çıkmaya başlamıştır.

Proje alanı içinde rıhtım yapıları için çakılan kazıkların yarattığı hasarlarının yanı sıra hiçbir önlem alınmadan yapılan zemin çalışmaları sırasında enjekte edilen beton, komşu binaların zemin katlarından ve yollardan fışkırmakta, alt yapı sistemlerinin, çevre binaların fiziksel bütünlüğünü tehdit edecek biçimde zemin morfolojisi bozulmakta başta Kemankuş Caddesi olmak üzere inşaattan etkilenen bölgede ciddi çatlak, kayma ve deformasyonlar oluşturmaktadır.

Salı Pazarı Limanı Deniz Turizm Tesis Alanı (Kurvaziyer Liman) inşaatı kapsamında oluşan yıkım ve hasarlar ile inşaat çevresindeki yapıların can ve mal güvenliğini tehdit eden inşai uygulamalar, zorunlu olarak kamuoyunu bilgilendirmek üzere bulunması gereken inşaat ruhsat tabelaları yerine; yapılan uygulamalarla ilgisi olmayan slogan ve fotoğraflar ile süslenmiş perde duvarlar ardına sığınarak yapılmaktadır.

Tüm bu nedenler ile, yatırımcı şirket dahil olmak üzere ve bu inşai uygulamalara izin veren ve denetim sorumluluğu bulunan kamu idarelerinin yetkilileri hakkında soruşturma başlatılarak eylemlerine uyan suçlardan haklarında ceza davası açılması talebi ile Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunulmuştur.

Yaşamsal ve kamusal varlıklarımızın; doğal, tarihi ve kültürel değerlerimizin bilinçsizce talan edilmesine yönelik uygulamalara dün olduğu gibi bugün de **“Hayır”** demeye; mesleki, bilimsel ve etik ilkeler ışığında kamu ve toplum yararına her türlü hukuki girişimde bulunmaya devam edeceğimizi kamuoyuna saygı ile duyururuz.

Saygılarımızla.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi